

Seminár nových slovenských filmov a výstava filmových plagátov v Budapešti

V dňoch 13.-15.11.2007 sa uskutoční pravidelný seminár novej slovenskej filmovej produkcie, ktorú v spolupráci so SFÚ organizujú Celoštátna slovenská samospráva v Maďarskej republike a Slovenský inštitút Budapešť. Pätnásty ročník seminára, tento rok spojeného s výstavou filmových plagátov, je určený predovšetkým odborníkom a študentom slovenských gymnázií a vysokých škôl v Maďarsku.

Počas seminára budú v priestoroch Slovenského inštitútu v Budapešti uvedené filmy *Martin Slivka – muž, ktorý sadil stromy* (M. Šulík, 2007), *O Soni a jej rodine* (D. Rusnoková, 2007), *Rozhovor s nepriateľom* (P. Lančarič, 2007), *Tajnosti* (A. Nellis, 2007), *Útek do Budína* (M. Luther, 2002), *Zima kúzelníkov* (D. Trančík, 2006), *Tepuy* (P. Barabáš, 2007), *Démoni* (R. Šveda, 2007), pásmo študentských filmov z FTF VŠMU v Bratislave, ktoré bude zložené zo snímkov: *Ábelov čierny pes* (M. Čengel-Solčanská), *Ďalšie dejstvo* (M. Prikler), *Obyvatelia domu* (K. Herczegová), *Letné hry* (M. Tutoky), *O Soni a jej rodine* (D. Rusnoková), *Oni nie sú tvoj muž* (M. Prikler), *Studený spoj* (M. Remo), *Woolf* (J. Kubinec), *Nazdravíčko!* (I. Zajacová – J. Mital) a *Bájka o klinci* (M. Stano) a pásmo dokumentárnych filmov Martina Slivku - *Nezabudnite* (1959), *Voda a práca* (1963), *Balada v dreve* (1966), *Odchádza človek* (1968), *Posledná večera* (1968), *Národný umelec profesor Karol Plicka* (1970).

Uvedenie filmov bude sprevádzať delegácia hostí a tvorcov v zložení generálny riaditeľ Slovenského filmového ústavu Peter Dubecký, filmový teoretik a estetik Peter Michalovič, rektor VŠMU Ondrej Šulaj, kurátor výstavy filmových plagátov Dušan Brozman a režisér Dušan Trančík.

Súčasťou pätnásteho ročníka seminára bude aj výstava filmových plagátov. Bude prebiehať od 13.11. do 7.12. 2007 a jej kurátorom je Dušan Brozman. V zozname šesťdesiatich štyroch vystavených plagátov sú napríklad tie k filmom *322*, *Drak sa vracia*, *Ja milujem, ty miluješ*, *Kristove roky*, *Krvavá pani*, *Nevesta hôľ*, *Prípad Barnabáš Kos*, *Sladký čas Kalimagdory*, či *Zbehovia a pútnici*. Vystavené plagáty z obdobia 60. až 80. rokov boli vytvorené slovenskými grafikmi, umelcami alebo dokonca režisérmi k aktuálnym filmom. Sú medzi nimi filmy slovenské, československé a tie, ktoré vznikli v koprodukcii s niektorými zo „sprivatelených“ socialistických štátov. Zaujímavá je skoro totálna absencia zahraničných filmov v slovenskej plagátovej tvorbe. Výstava Slovenský plagát podľa slov kurátora Dušana Brozmana mapuje dejiny slovenského filmu. Zámerom výstavy je podľa neho poukázať na to najlepšie, čo v rámci filmovej plagátovej tvorby vzniklo. „*Šesťdesiate roky boli v Amerike aj v Európe obzvlášť šťastným obdobím ako pre film, tak aj pre výtvarné umenie. V Poľsku a v Československu rozkvitla v tej dobe aj kultúra filmového plagátu. Normalizácia, ktorá v 70. rokoch po okupácii nastúpila, na princípe nič nezmenila, aj keď drsnou životnou atmosférou sa ľahkosť a hravosť minulej doby*

vytrácali. Filmový plagát sa oslobodil od akejkoľvek služby a napriek cenzúre, ktorej naďalej podliehal, nastalo pre výtvarníkov pole voľnej hry fantázie. Cenzúra totiž vtedy nepredpisovala, ako má plagát vyzerat', ale čo na ňom nesmie byť zobrazené. Neprijateľné boli erotika a pozitívny obraz Ameriky a takisto kritika socialistickej spoločnosti. Plagát pri tom nemusel predstavovať hlavných hrdinov, jeho tvorca nemusel dokonca pracovať ani s obrazovým materiálom, týkajúcim sa filmu, ale mohol použiť akékoľvek výtvarné prostriedky," povedal Dušan Brozman. Návrhy na plagáty prechádzali cenzúrnou komisiou. Kto z členov komisie chcel vidieť neprijateľné narážky, kritizujúce stav spoločnosti, ten ich tam vždy mohol nájsť. „Bola to doba, keď každé slovo, každé gesto, každý obrázok mali aj iné významy ako len ten prvoplánový, reklamný. Vo svojej podstate bol plagát totiž výtvarným dielom, vizuálnou poéziou alebo ďalším krásnym názvom vystihnuté: „obrazovou básňou," povedal kurátor výstavy.

Práci na filmových plagátoch sa venovalo aj viacero výtvarníkov, ktorí do oblasti plagátu vniesli princípy svojej voľnej tvorby. Veľa z nich malo pritom problémy s vystavovaním svojej tvorby, lebo nezapadala do toho, čo si socialistický realizmus žiadal. K najpozoruhodnejším slovenským tvorcom 60. a 70. rokov patria podľa Brozmana traja výtvarníci Marián Čunderlík, Ivan Štepán a Milan Paštéka. Medzi grafikmi vyniká Rudolf Altrichter, ktorý vniesol do plagátovej tvorby prvky op artu a psychedelického umenia, napriek tomu, že bol aj schopný podriaďovať sa ako grafik tej obsahovo najhrubšej komunistickej propagande. Pozoruhodná je aj tvorba Jana Meisnera a Evera Alexandra Púčka. V Meisnerovej tvorbe rezonuje doba flower power a existenciálny pocit. Púček zobrazuje prostredníctvom koláži farebné priestory pripomínajúc scénografické návrhy.